

TEMATSKI INFORMATIVNI PREGLED V OKVIRU EVROPSKEGA SEMESTRA

UČINKOVITI PRAVOSODNI SISTEMI

1. UVOD

Evropska unija temelji na spoštovanju temeljnih vrednot, pravne države in demokracije. Te vrednote je treba zaščititi. Da lahko EU ustrezno deluje, morajo vse države članice imeti učinkovite pravosodne sisteme.

Ključni sestavni deli „učinkovitega pravosodnega sistema“ so kakovost, neodvisnost in učinkovitost. Učinkoviti pravosodni sistemi so osnovni pogoj za oblikovanje naložbam in podjetjem prijaznega okolja, saj vlivajo zaupanje skozi celoten poslovni cikel. Prav tako so bistveni za varstvo pravic posameznikov, zlasti njihovih socialnih pravic. Ključnega pomena so za izvajanje celotne zakonodaje EU, zlasti gospodarskih zakonov, ter za krepitev medsebojnega zaupanja in boj proti korupciji. Slednja neposredno vpliva na javne proračune in poslovno okolje.

Ne glede na model nacionalnega pravosodnega sistema ali pravno tradicijo, na kateri ta temelji, so za „učinkovit pravosodni sistem“ učinkovitost, kakovost in neodvisnost osrednjega pomena.

V okviru evropskega semestra, letnega cikla usklajevanja ekonomskih politik na ravni EU¹, je bilo izboljšanje učinkovitosti

---

¹ Evropska komisija je v letnem pregledu rasti za leto 2017 poudarila, da so „potrebni [...] učinkoviti sodni sistemi, da se bo podpirala gospodarska rast in da bodo podjetja ter državljani prejeli visokokakovostne storitve“ (COM(2016) 725 final, str. 8).

Že v letnem pregledu rasti za leto 2016 je bilo

pravosodnih sistemov držav članic opredeljeno kot ključna sestavina strukturnih reform. Iz istega razloga so tudi nacionalne reforme pravosodja postale sestavni del strukturnih komponent v državah članicah, za katere so bili uvedeni programi ekonomskega prilagajanja². Vsaka reforma pravosodja bi morala podpirati pravno državo ter biti skladna s pravom EU in evropskimi standardi na področju neodvisnosti sodstva.

Ta dokument je strukturiran na naslednji način: v oddelku 2 je predstavljen razvoj na področju učinkovitosti, neodvisnosti in kakovosti pravosodnih sistemov; v oddelku 3 so navedeni primeri ukrepov, s katerimi je mogoče izboljšati delovanje pravosodnih sistemov; v oddelku 4 je navedeno trenutno stanje politike.

Med drugimi tematskimi informativnimi pregledi v okviru evropskega semestra, ki so pomembni za obravnavano vprašanje, sta tematska informativna pregleda o kakovosti javne uprave in regulaciji poklicnih storitev.

---

navedeno, da je „[t]reba [...] zagotoviti hitre sodne postopke, odpravljati sodne zaostanke, povečati zaščitne ukrepe za neodvisnost sodnikov in izboljšati kakovost sodstva, tudi z boljšo uporabo IKT na sodiščih in uporabo standardov kakovosti“ (COM(2015) 690 final, str. 13).

² Programi ekonomskega prilagajanja v Grčiji, na Portugalskem (končan junija 2014) in Cipru (končan aprila 2016) so vključevali pogojenost z reformami pravosodja.

2. OPREDELITEV IZZIVOV

Pregled stanja na področju pravosodja v EU³ prispeva k evropskemu semestru z zagotavljanjem objektivnih, zanesljivih in primerljivih podatkov o kakovosti, neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnih sistemov v vseh državah članicah.

Kot razvijajoče se informacijsko orodje EU in državam članicam pomaga odkrivati morebitne pomanjkljivosti, izboljšave, dobre prakse in trende skozi čas.

Ta pregled učinkovitosti delovanja nacionalnih pravosodnih sistemov dopolnjuje ocene za posamezne države, pri katerih se upoštevajo ozadje in posebnosti posamezne države članice in njenega pravnega sistema. Ocena je predstavljena v poročilih o posameznih državah v okviru evropskega semestra.

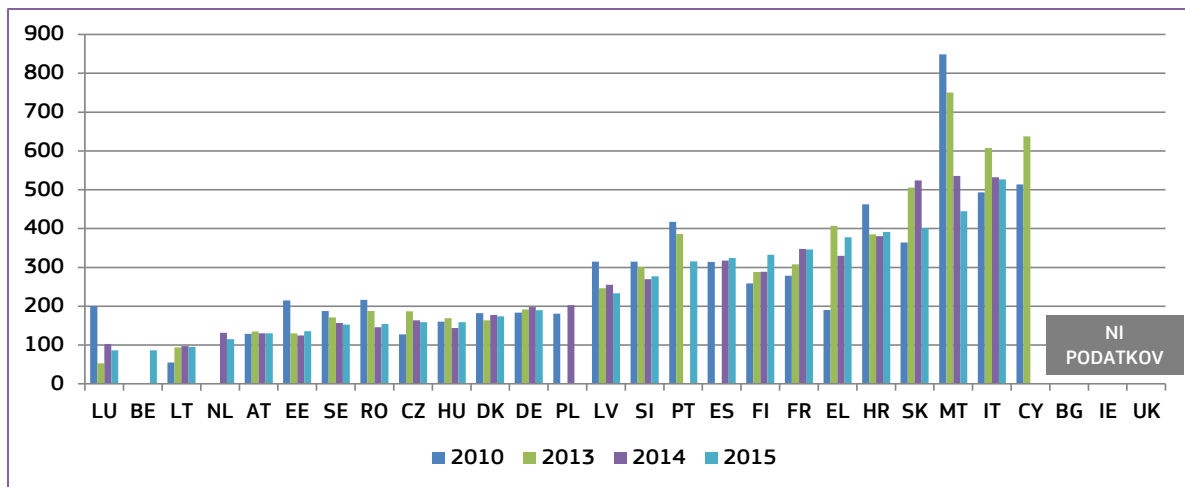
2.1. Izboljšanje učinkovitosti pravosodnih sistemov

Za podjetja, vlagatelje in potrošnike so pomembne pravočasne odločbe. Podjetja pri odločitvah o naložbah upoštevajo tveganje, da so lahko vključene v gospodarske spore, delovne spore, spore glede obdavčevanja ali postopke zaradi insolventnosti. Učinkovitost, s katero pravosodni sistem obravnava spore, je zato pomemben dejavnik.

Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 kaže, da se stanje glede na zadevno državo članico in kazalnik precej razlikuje⁴.

Več držav članic se še vedno srečuje s posebnimi izzivi na področju učinkovitosti pravosodnih sistemov. Te težave so povezane z dolgotrajnostjo postopkov na prvi stopnji ter nizkimi stopnjami rešenih zadev ali velikim številom nerešenih zadev.

Graf 1: Čas, potreben za reševanje civilnih in gospodarskih sporov (prva stopnja/v dnevih)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017⁵.

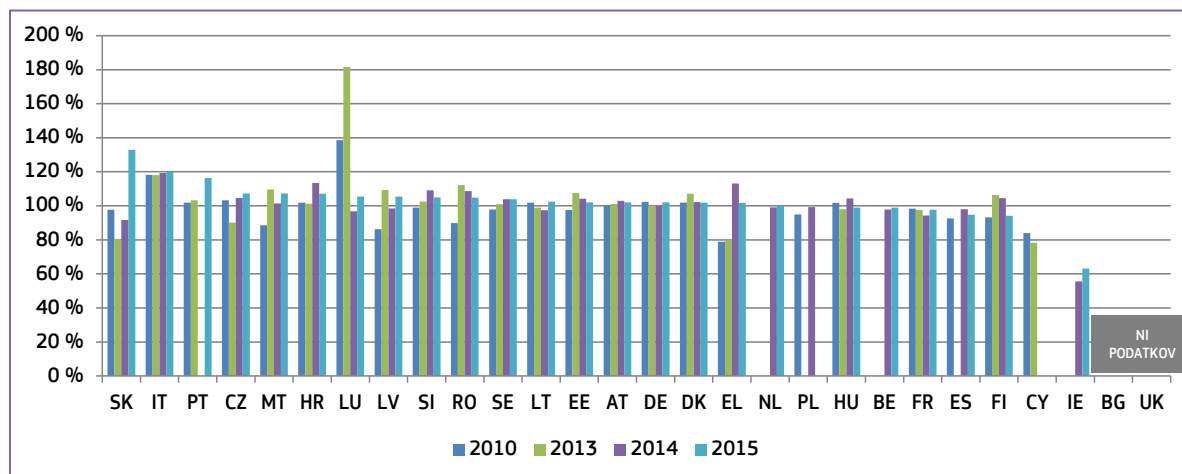
Opomba: civilne in gospodarske pravdne zadeve se nanašajo na spore med strankami, na primer spore v zvezi s pogodbami.

³ Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017, COM(2017) 167 final – http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_sl.htm.

⁴ Standardni kazalniki, ki jih je opredelila Komisija Sveta Evrope za učinkovitost pravosodja (CEPEJ), so trajanje postopkov, stopnja rešenih zadev in število nerešenih zadev: http://www.coe.int/t/dqhl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

⁵ Na podlagi podatkov, ki jih je predložila CEPEJ. Trajanje postopkov pomeni čas (v dnevih), ki je potreben, da se zadeva na sodišču reši, tj. čas, v katerem sodišče sprejme odločbo na prvi stopnji. Kazalnik „časa, potrebnega za izdajo sodne odločbe“, je število nerešenih zadev, deljeno s številom rešenih zadev ob koncu leta, pomnoženo s 365 dnevi. Izvirni podatek iz pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 vsebuje dodatne posebne kontekstualizirane informacije, povezane s stanjem v nekaterih državah članicah.

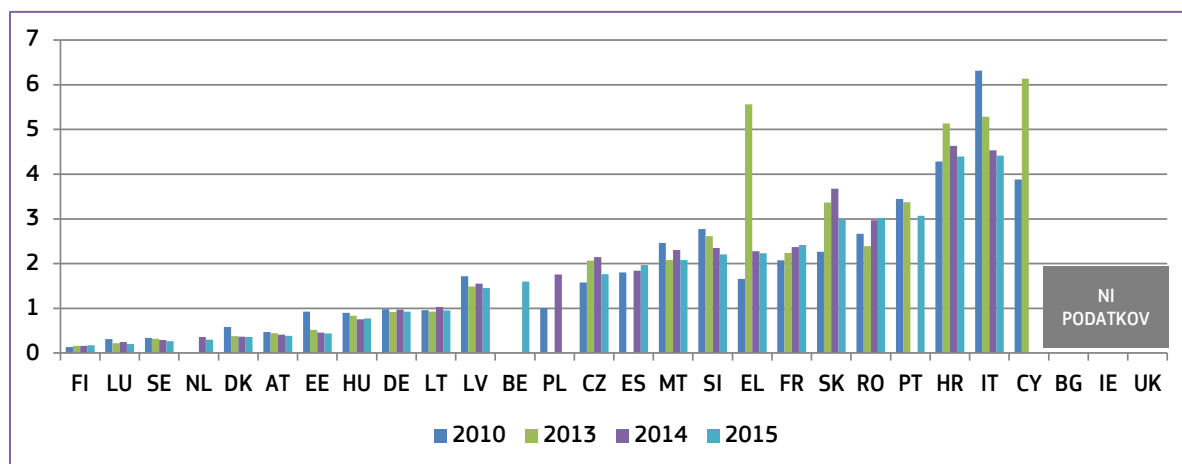
Graf 2: Stopnja reševanja civilnih in gospodarskih pravnih zadev (prva stopnja/v %)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017⁶.

Opomba: kadar je stopnja rešenih zadev okrog 100 % ali višja, to pomeni, da lahko pravosodni sistem reši toliko zadev, kot jih prejme. Kadar je stopnja rešenih zadev nižja od 100 %, to pomeni, da sodišče reši manj zadev, kot jih prejme. Izvirni podatek iz pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 vsebuje dodatne posebne kontekstualizirane informacije, povezane s stanjem v nekaterih državah članicah.

Graf 3: Število nerešenih civilnih in gospodarskih pravnih zadev (prva stopnja/na 100 prebivalcev)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017⁷.

⁶ Na podlagi podatkov, ki jih je predložila CEPEJ. **Stopnja rešenih zadev** je razmerje med številom rešenih zadev in številom prejetih zadev. Meri, ali sodišču uspe obravnavati prejete zadeve. Trajanje postopkov je povezano s stopnjo, s katero lahko sodišča rešujejo zadeve („stopnja rešenih zadev“), in s številom zadev, ki jih je še treba rešiti („nerešene zadeve“).

⁷ Na podlagi podatkov, ki jih je predložila CEPEJ. Število **nerešenih zadev** pomeni število zadev, ki jih je treba ob koncu obdobja še obravnavati. Število nerešenih zadev vpliva na čas, potreben za izdajo sodne odločbe. Izvirni podatek iz pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 vsebuje dodatne posebne kontekstualizirane informacije, povezane s stanjem v nekaterih državah članicah.

Podatki za več let kažejo, da so rezultati nekoliko nestanovitni, saj se lahko od enega leta do drugega izboljšajo ali poslabšajo. Izboljšave so bile zlasti v državah članicah, za katere je bilo v okviru evropskega semestra ali programov ekonomskega prilagajanja ugotovljeno, da se srečujejo z izzivi. Poleg tega so se v večini držav članic v zadnjih petih letih skrajšali postopki in izboljšale stopnje rešenih zadev za civilne in gospodarske pravne zadeve.

V zadnjih dveh letih se je tudi nekoliko zmanjšalo število nerešenih zadev. Vendar je nerešenih zadev v več državah članicah še vedno veliko.

2.2. Izboljšanje kakovosti pravosodnih sistemov

Kakovostne institucije, vključno z nacionalnimi pravosodnimi sistemi, so odločilni dejavnik gospodarske uspešnosti. Za učinkovito pravosodje je potrebna kakovost skozi celoten sodni postopek. Nekateri dejavniki, ki so splošno sprejeti kot pomembni⁸, lahko prispevajo k izboljšanju kakovosti pravosodnih sistemov.

Med temi dejavniki so:

- sodobna IKT, zlasti sistemi vodenja zadev;
- usposabljanje sodnikov in sodnega osebja;
- spremljanje in ocenjevanje dejavnosti sodišč;
- uporaba anket o zadovoljstvu ter
- zagotavljanje ustreznega financiranja in osebja pravosodnim sistemom.

Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 potrjuje, da se razmere po EU bistveno razlikujejo, pa tudi, da si veliko držav članic

posebno prizadeva **za nadaljevanje in okrepitev prizadevanj za utrditev kakovosti svojih pravosodnih sistemov.**

Čeprav so se na primer nadaljevala prizadevanja za izboljšanje orodij IKT za pravosodni sistem, kazalniki razkrivajo primanjkljaje v številnih državah članicah (graf 4). Samo nekaj držav članic sledi celovitemu pristopu k ocenjevanju dejavnosti sodišč, vključno z anketami.

Celoten potencial **sistemov IKT za vodenje zadev** je treba v številnih državah članicah še izkoristiti. To vključuje vodenje zadev v realnem času, standardizirane statistične podatke sodišča, upravljanje sodnih zaostankov in avtomatizirane sisteme zgodnjega opozarjanja.

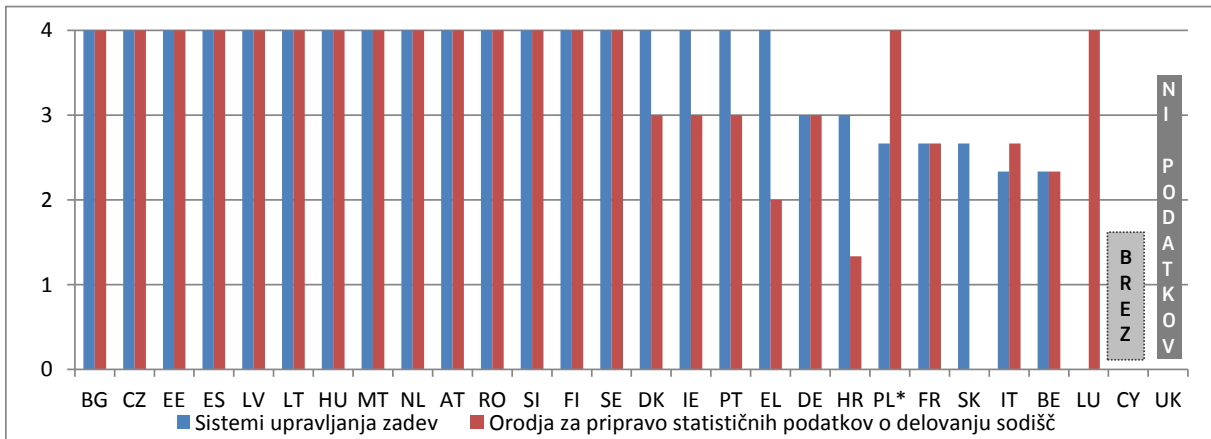
V zvezi s finančnimi sredstvi podatki kažejo, da izdatki za pravosodne sisteme v državah članicah ostajajo bolj ali manj nespremenjeni (graf 5). **Za dobro delovanje pravosodnega sistema**, ustrezne razmere na sodiščih in dobro usposobljeno osebje **je potrebno ustrezno financiranje.**

S standardi se lahko izboljša kakovost pravosodnih sistemov (graf 6). Večina držav članic ima standarde za obveščanje strank o poteku njihove zadeve, časovnem razporedu sodišč ali morebitnih zamudah, vendar uporabljajo različne metode. Sistem, v skladu s katerim sodišča avtomatizirano zagotavljajo informacije, je za uporabnike prijaznejši od sistema, v katerem je potrebno ukrepanje strank.

---

⁸ Glej na primer CEPEJ, „Checklist for promoting the quality of justice and the courts“ (Kontrolni seznam za spodbujanje kakovosti pravosodja in sodišč), 2008; Mnenje št. 6 Posvetovalnega sveta evropskih sodnikov (CCJE), 2004, ki je na voljo na spletnem naslovu <https://rm.coe.int/168074752d>.

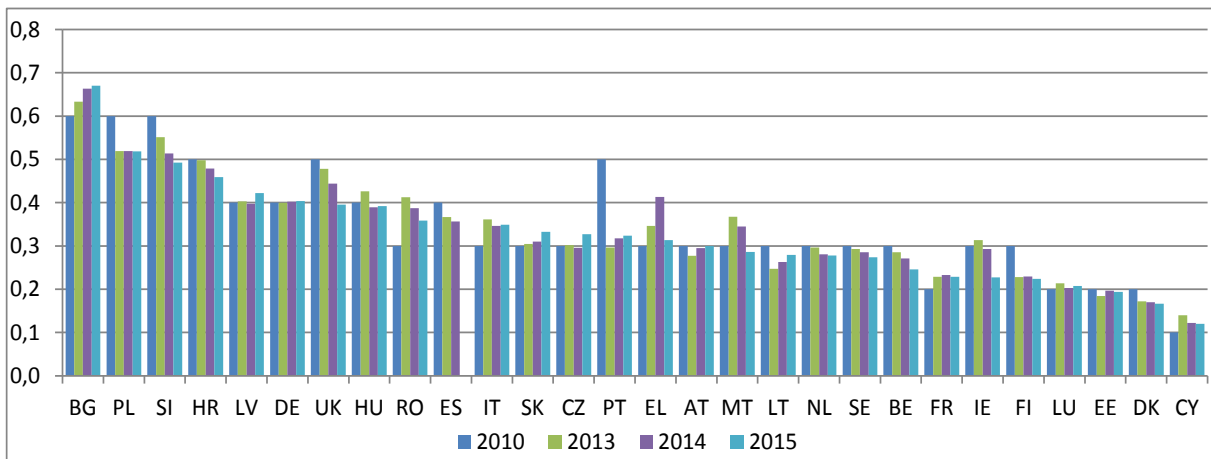
Graf 4: IKT za vodenje zadev in statistične podatke o dejavnosti sodišč (ponderiran kazalnik: najmanj = 0, največ = 4)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017.

Opomba: podatki se nanašajo na leto 2015. Stopnja opremljenosti od 100 % (mehanizem v celoti uveden) do 0 % (mehanizem ne obstaja) kaže funkcionalno navzočnost mehanizma, na katerega se nanaša graf, na sodiščih po naslednji lestvici: – (100 % = 4 točke, če se uporablja za vse zadeve/1,33 točke na posebno zadevo; – 50–99 % = 3 točke, če se uporablja za vse zadeve/1 točka na posebno zadevo; – 10–49 % = 2 točki, če se uporablja za vse zadeve/0,66 točke na posebno zadevo; – 1–9 % = 1 točka, če se uporablja za vse zadeve/0,33 točke na posebno zadevo. Zadeva se nanaša na vrsto obravnavanega sodnega postopka (civilni/gospodarski, kazenski, upravni ali drugi).

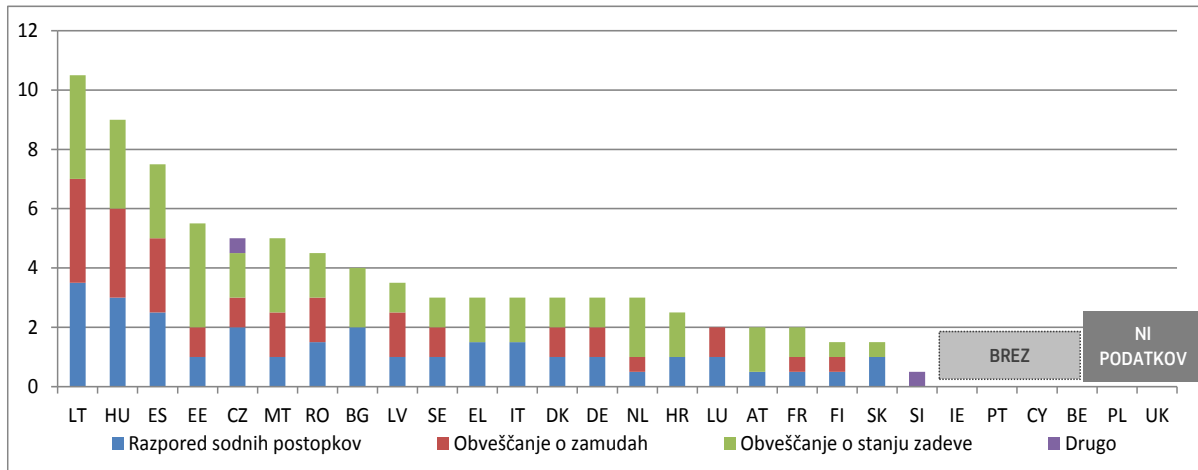
Graf 5: Splošni državni izdatki za sodišča kot delež BDP

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017⁹.

⁹ Na podlagi podatkov, ki jih je predložil Eurostat. Izvirni podatek iz pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 vsebuje dodatne posebne kontekstualizirane informacije, povezane s stanjem v nekaterih državah članicah.

Graf 6: Standardi glede obveščanja o poteku zadev

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017¹⁰.

2.3. Neodvisnost pravosodnih sistemov

Neodvisnost sodstva je zahteva, ki izhaja iz pravice do učinkovitega pravnega sredstva, določene v členu 47 Listine EU o temeljnih pravicah. Je temeljni sestavni del učinkovitega pravosodnega sistema.

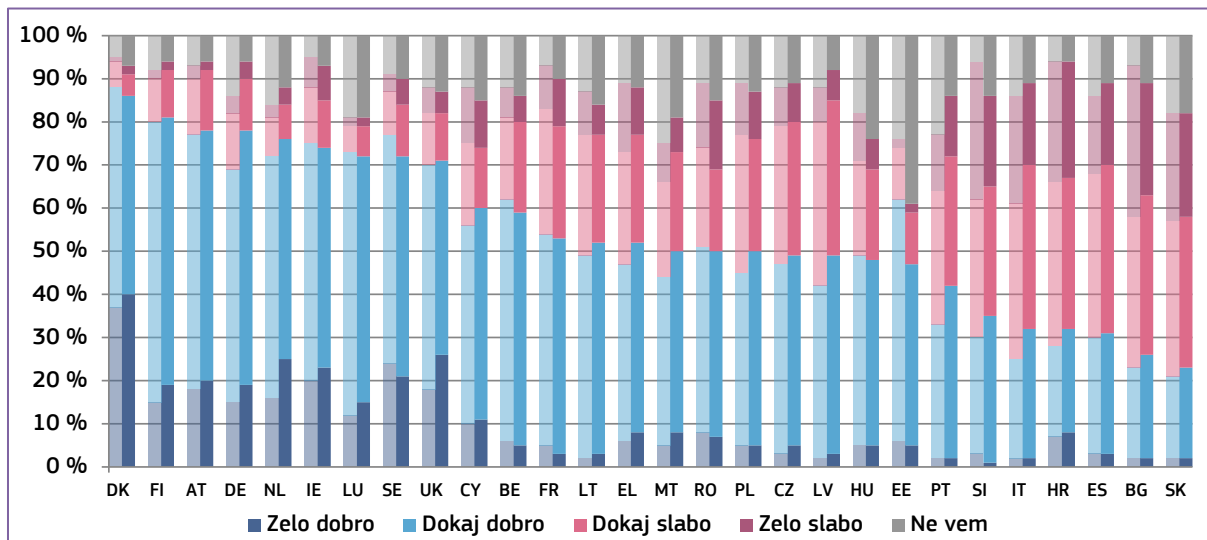
Pomembna je tudi za privlačno naložbeno in poslovno okolje, saj zagotavlja pravičnost, predvidljivost in varnost pravnega sistema, v katerem podjetja poslujejo. Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 kaže, da se je mnenje o neodvisnosti, določeno na podlagi raziskav med člani javnosti in podjetji, spremenilo.

Potrjuje rezultate drugih raziskav, zlasti med državami članicami, v katerih je po mnenju anketirancev stopnja neodvisnosti sodstva najnižja in najvišja.

V pregledu stanja za leto 2017 se še naprej spremljajo pravna jamstva za neodvisnost sodstva, ki obstajajo v nekaterih vrstah primerov, ko je ta lahko ogrožena. Tak primer je premeščanje sodnikov brez njihovega soglasja.

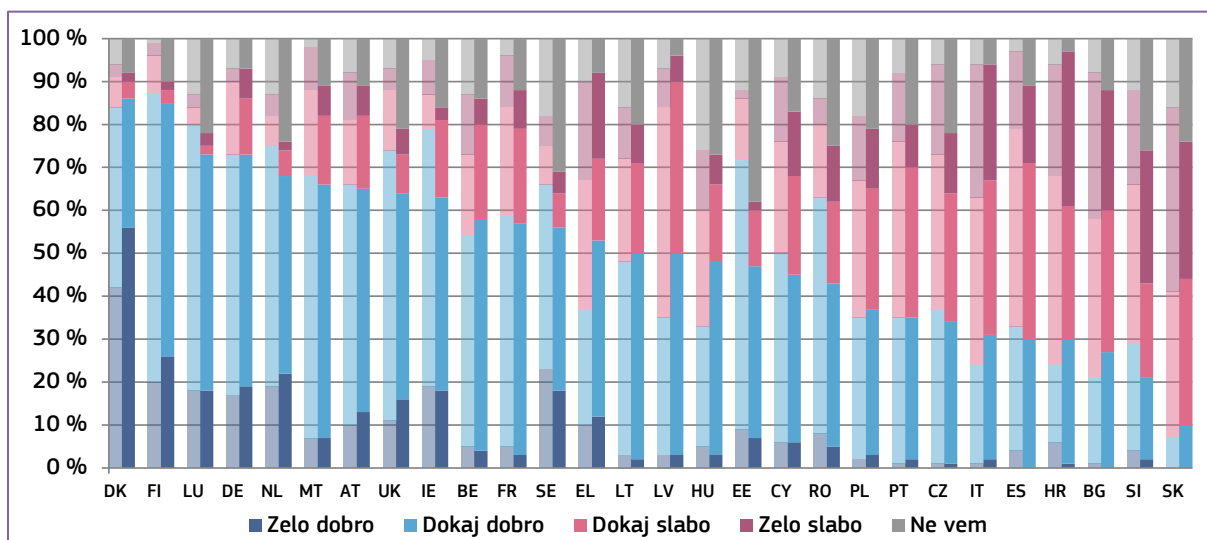
¹⁰ Države članice so prejele točke glede na metodo, uporabljeno za zagotavljanje vsake vrste informacij. 1,5 točke za samodejno obveščanje po e-pošti ali s sporočilom SMS, 1 točka za spletni dostop med celotnim postopkom, po 0,5 točke za obveščanje na zahtevo strank, po presoji sodišča ali katero koli drugo uporabljeno metodo.

Graf 7: Mnenje širše javnosti o neodvisnosti sodišč in sodnikov¹¹

Vir: Raziskava Eurobarometra FL447¹².

Graf 8: Mnenje podjetij o neodvisnosti sodišč in sodnikov¹³

Vir: Raziskava Eurobarometra FL448¹⁴.

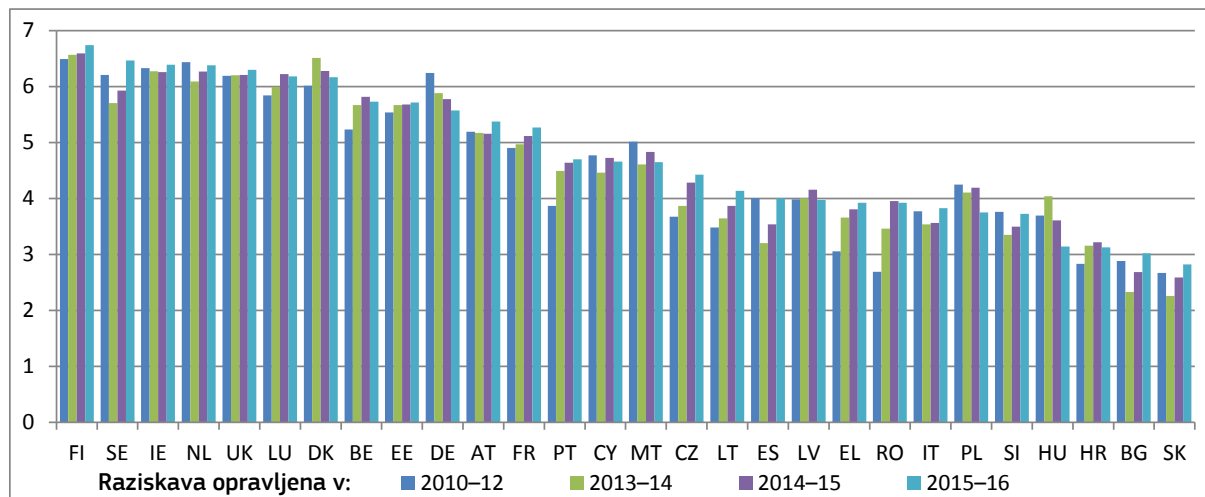
¹¹ Svetlejšje barve (levi stolpec za vsako državo) se nanašajo na leto 2016. Temnejše barve (desni stolpec za vsako državo) se nanašajo na leto 2017.

¹² Raziskava Eurobarometra FL447, izvedena 25. in 26. januarja 2017. Zastavljeno je bilo naslednje vprašanje: „Kako bi glede na svoje poznavanje ocenili pravosodni sistem v (naši državi), kar zadeva neodvisnost sodišč in sodnikov? Menite, da je zelo dober, dokaj dober, dokaj slab ali zelo slab?“

¹³ Svetlejšje barve (levi stolpec za vsako državo) se nanašajo na leto 2016. Temnejše barve (desni stolpec za vsako državo) se nanašajo na leto 2017.

¹⁴ Raziskava Eurobarometra FL448, izvedena med 25. januarjem in 3. februarjem 2017. Zastavljeno je bilo naslednje vprašanje: „Kako bi glede na svoje poznavanje ocenili pravosodni sistem v (naši državi), kar zadeva neodvisnost sodišč in sodnikov? Menite, da je zelo dober, dokaj dober, dokaj slab ali zelo slab?“

Graf 9: Mnenje o neodvisnosti sodstva

Vir: podatki Svetovnega gospodarskega foruma¹⁵, objavljeni v Pregledu stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017. Višja vrednost pomeni boljše mnenje.

Z evropskimi standardi¹⁶ se zahteva, da je neodvisnost sodstva v pravosodnem sistemu učinkovito zaščitena s pravnimi jamstvi (strukturna neodvisnost).

Sodniki na primer ne bi smeli biti premeščeni na drugo pravosodno funkcijo brez njihovega soglasja, razen v primeru disciplinskih ukrepov ali reforme organizacije pravosodnega sistema.

To je nujno, da se preprečijo neprimerni pritiski na sodnika. Graf 10 prikazuje, ali je taka premestitev sploh dovoljena, in če je, kateri organi odločijo o njej, kateri so lahko razlogi (npr. organizacijski, disciplinski) zanjo in katere so možnosti za revizijo sklepov o premestitvi¹⁷.

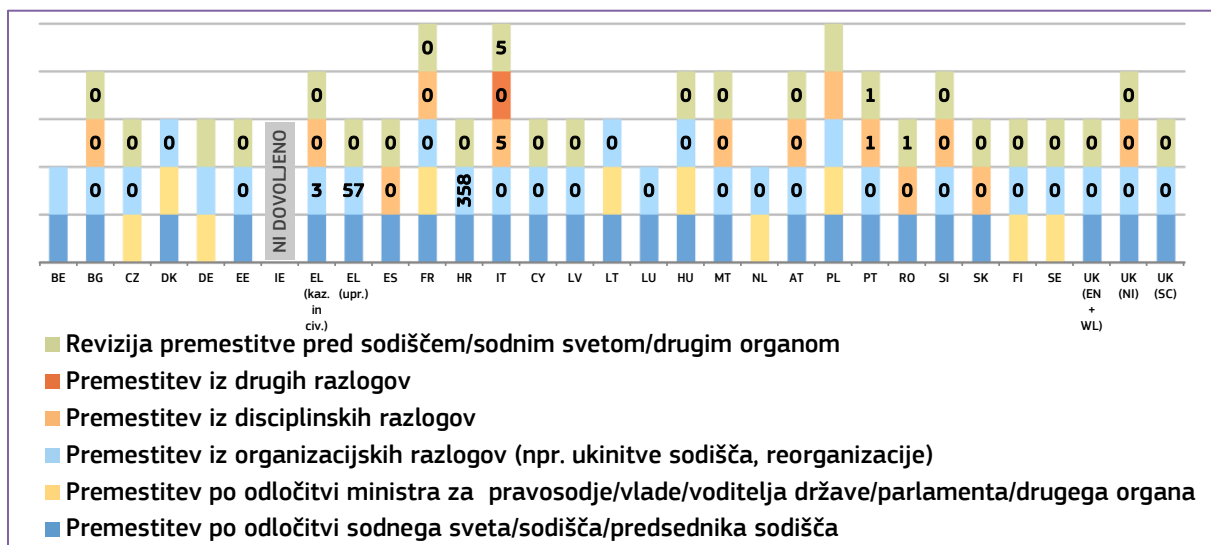
¹⁵ Kazalnik Svetovnega gospodarskega foruma temelji na odgovorih raziskave na vprašanje: „Koliko je sodstvo v vaši državi neodvisno od vplivov vlade, državljanov ali podjetij? [1 = sploh ni neodvisno; 7 = popolnoma neodvisno]“ Odgovori na raziskavo izhajajo iz reprezentativnega vzorca podjetij, ki predstavljajo glavne sektorje gospodarstva (kmetijstvo, predelovalno in nepredelovalno industrijo ter storitveni sektor) v vseh zadevnih državah. Raziskava poteka v različnih oblikah, vključno z osebnimi ali telefonskimi razgovori z vodstvenimi delavci, pošiljanjem papirnih obrazcev in spletnimi raziskavami, na voljo na spletnem naslovu <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ Zlasti s Priporočilom CM/Rec(2010)12 Odbora ministrov Sveta Evrope z dne 17. novembra 2010 državam članicam o neodvisnosti, učinkovitosti in odgovornosti sodnikov.

¹⁷ Priporočilo CM/Rec(2010)12, točka 52.

Graf 10: Jamstva v zvezi s premeščanjem sodnikov brez njihovega soglasja (nezamenljivost sodnikov)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017¹⁸. Število nad stolpcem prikazuje število sodnikov, ki so bili leta 2014 premeščeni brez njihovega soglasja (če številke ni, to pomeni, da podatki niso na voljo).

3. OPREDELITEV VZVODOV POLITIKE ZA REŠEVANJE IZZIVOV

Vrste strukturnih reform, s katerimi je mogoče reševati zgoraj opredeljene izzive, segajo od strukturnih do bolj operativnih ukrepov.

Med njimi so:

- prestrukturiranje organizacije sodišč;
- pregled geografske ureditve pravosodnega sistema;

- posodobitev in poenostavitev procesnih pravil;
- reforma sodnega sveta;
- reforma pravosodnih in pravnih poklicev;
- reforma pravne pomoči;
- izboljšanje izvrševanja sodb;
- spodbujanje naključnega dodeljevanja zadev;
- posodobitev postopka upravljanja in preglednosti sodnih postopkov;
- spodbujanje uporabe nove informacijske tehnologije in
- spodbujanje razvoja alternativnega reševanja sporov.

¹⁸ Podatki so bili zbrani s posodobljenim vprašalnikom, ki ga je pripravila Komisija v tesnem sodelovanju z Evropsko mrežo sodnih svetov (ENCJ). Odgovori iz držav članic, ki nimajo sodnih svetov ali niso članice ENCJ, so bili pridobljeni v sodelovanju z Mrežo predsednikov vrhovnih sodišč Evropske unije. Države članice so navedene po abecednem vrstnem redu svojega zemljepisnega imena v izvirnem jeziku. Višina stolpcev ne izraža nujno učinkovitosti jamstev. Izvirni podatek iz pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 vsebuje dodatne posebne kontekstualizirane informacije, povezane s stanjem v nekaterih državah članicah.

Te strukturne reforme so **ključni vzvodi politike za zagotavljanje učinkovitosti pravosodnih sistemov ter ustvarjanje prijaznejšega okolja za podjetja in naložbe.**

Ekonomski učinek popolnoma delujočih pravosodnih sistemov upravičuje ta prizadevanja. Učinkoviti pravosodni sistemi imajo ključno vlogo pri ustvarjanju zaupanja v celotnem poslovnem ciklu. Pravosodni sistemi, v katerih je zagotovljeno uveljavljanje pravic, prinašajo številne koristi. Upniki so bolj pripravljeni posojati. Podjetja so odvrnjena od preračunljivega ravnanja. Stroški transakcij so nižji. Inovativna podjetja, ki se pogosto opirajo na neopredmetena sredstva, kot so pravice intelektualne lastnine, so bolj pripravljena vlagati.

Pomen učinkovitih nacionalnih pravosodnih sistemov za mala in srednja podjetja (MSP) je bil poudarjen v raziskavi iz leta 2015¹⁹ o inovacijah in pravicah intelektualne lastnine, v kateri je sodelovalo skoraj 9 000 evropskih MSP.

V raziskavi je bilo ugotovljeno zlasti, da so stroški in dolgotrajnost sodnih postopkov med glavnimi razlogi, da MSP na sodišču ne začnejo postopkov zaradi kršitev pravic intelektualne lastnine.

Pozitivni učinek dobro delujočih nacionalnih pravosodnih sistemov na gospodarstvo je poudarjen v različni literaturi in raziskavah²⁰, med drugim v publikacijah Mednarodnega denarnega sklada²¹, Evropske centralne banke²²,

¹⁹ Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO), „Pregled stanja na področju intelektualne lastnine za MSP za leto 2016“.

²⁰ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira*, študija „Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions“ (Eksperiment trojke s portugalskim ministrstvom za pravosodje: empirična študija zgodbe o uspehu civilnih izvršilnih postopkov), v: *International Journal for Court Administration*, zvezek 7, št. 1, julij 2015, potrjuje uspeh reform na Portugalskem.

²¹ MDS, „Fostering Growth in Europe Now“ (Spodbujanje rasti v Evropi zdaj), 18. junij 2012.

OECD²³, Svetovnega gospodarskega foruma²⁴ in Svetovne banke²⁵. Študija iz leta 2015 o reformi portugalskega sistema civilnega sodstva je na primer pokazala, da so se na podlagi reform, uvedenih v okviru programa ekonomskega prilagajanja, sodni postopki skrajšali za več kot tretjino²⁶.

Dokazano je tudi, da učinkovit pravosodni sistem spodbuja naložbe v zadevno državo²⁷. Z raziskavami je bila vzpostavljena pozitivna korelacija med velikostjo podjetij in učinkovitimi pravosodnimi sistemi. Nasprotno pa je opaziti manj spodbud za naložbe in zaposlovanje, če pravosodje deluje pomanjkljivo²⁸.

Za ustvarjanje podjetjem prijaznega okolja je prav tako pomemben učinkovit boj proti korupciji.

Nazadnje, zaupanje v dobro delujoče pravosodne sisteme prispeva k ciljem, kot je podjetništvo. Nasprotno pa so zaradi

²² ECB, „Adjustment and growth in the euro area“ (Prilagajanje in rast v euroobmočju), 16. maj 2013; na voljo na spletnem naslovu <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ Glej na primer „What makes civil justice effective?“ (Dejavniki učinkovitosti civilnega pravosodja), Sporočila o politiki Ekonomskega oddelka OECD, št. 18, junij 2013, in „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics“ (Ekonomika civilnega pravosodja: novi podatki po državah in empirični podatki), delovni dokumenti Ekonomskega oddelka OECD, št. 1060.

²⁴ Svetovni gospodarski forum, „The Global Competitiveness Report“ (Poročilo o globalni konkurenčnosti), 2013–2014, na voljo na spletnem naslovu http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Svetovna banka, poročilo „Doing Business 2014“ (Poslovanje v letu 2014); na voljo na spletnem naslovu <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

²⁶ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira* (2015), prav tam.

²⁷ Glej poročilo MDS o posameznih državah št. 13/299.

²⁸ Glej delovni dokument Banke Španije 1303; delovni dokument Banke Italije 898; poročilo MDS o posameznih državah št. 13/299.

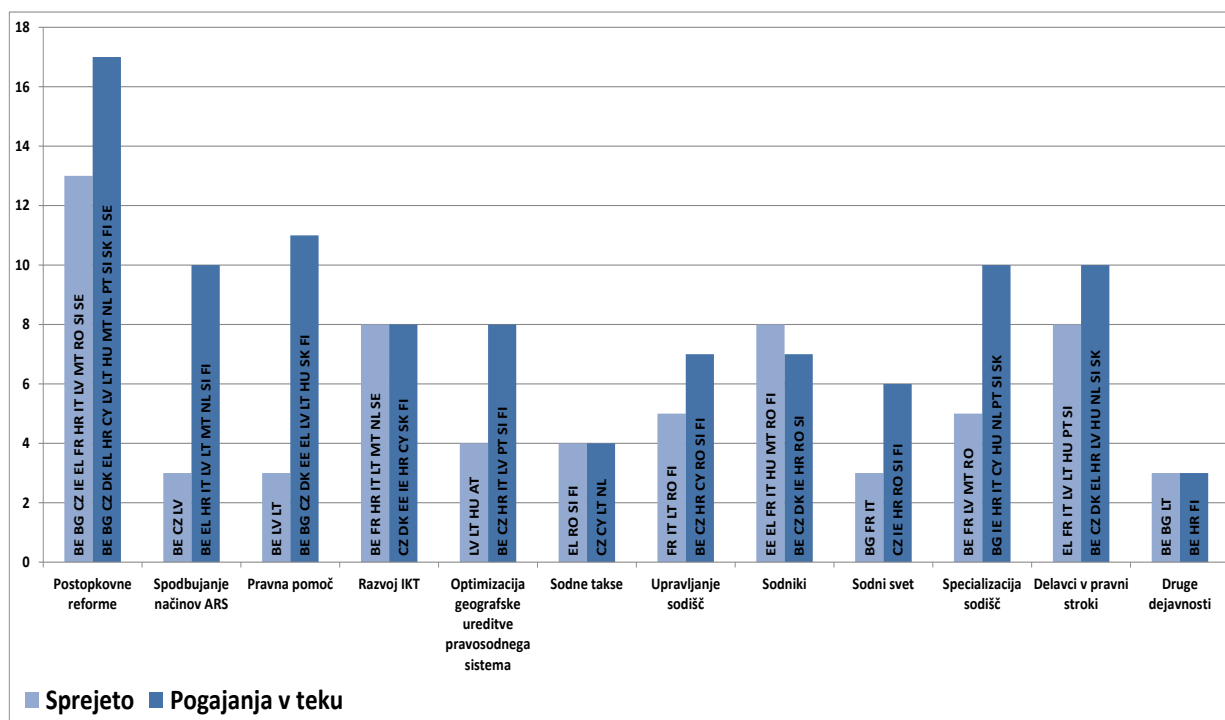
pomanjkljivosti v pravosodnih sistemih stroški izposojanja višji²⁹.

²⁹ Poročilo MDS o posameznih državah št. 13/299.

4. NAVZKRIŽNO PREVERJANJE TRENUTNEGA STANJA POLITIKE

Iz poročil o državah v okviru evropskega semestra za leto 2017 je razvidno, da se več držav članic še vedno srečuje s posebnimi izzivi na področju učinkovitosti pravosodnih sistemov. Svet EU je v okviru evropskega semestra za leto 2017 na predlog Evropske komisije posameznim državam, in sicer Cipru, Hrvaški, Italiji, Portugalski in Slovaški, priporočil, naj izboljšajo učinkovitost pravosodnih sistemov.

Graf 11: Pregled reform pravosodja v EU (sprejeti ukrepi in pobude, o katerih potekajo pogajanja)

Vir: Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017.

Navzkrižno preverjanje kaže, da več držav članic podpira reforme svojega pravosodja prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI). EU v programskem obdobju 2014–2020 prek skladov ESI namenja 4,2 milijarde EUR za podporo krepitvi institucionalne zmogljivosti javnih uprav, vključno z reformo pravosodja. 14 držav članic³⁰ je v programskih

dokumentih pravosodje opredelilo kot področje, ki bo prejelo podporo iz skladov ESI.

Komisija poudarja, da je pri izkoriščanju skladov pomembno uporabiti pristop, usmerjen v rezultate: ta pristop se

³⁰ Bolgarija, Češka, Grčija, Španija (samo

ESRR), Hrvaška, Italija, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija.

zahteva tudi z uredbo o skladih ESI³¹. Komisija z državami članicami razpravlja, kako najbolje oceniti in ovrednotiti učinek skladov ESI na zadevne pravosodne sisteme.

Komisija dodatno podpira reforme pravosodja s tehnično podporo in prek svoje podporne službe za strukturne reforme (SRSS). To poteka v povezavi s programi ekonomskega prilagajanja, zlasti na Cipru in v Grčiji, v Bolgariji in Romuniji pa v povezavi z mehanizmom za sodelovanje in preverjanje.

Da bi okrepile učinkovitost svojih pravosodnih sistemov, države članice uvajajo inovativna orodja in prakse. V nadaljevanju je navedenih nekaj primerov.

(1) Komunikacijsko vozlišče za razpošiljanje sodnih pisanj v Sloveniji (EVIP)³², ki deluje kot osrednji register sodnih pisanj v celotnem slovenskem pravosodnem sistemu. Z njim se je bistveno skrajšal čas, potreben za pripravo in odpošiljanje sodnih pisanj, posledično pa so se skrajšali tudi sodni postopki. Poleg tega je zdaj sodno osebje razbremenjeno administrativnih del, kot so tiskanje, kuvertiranje in odpošiljanje, zato ima več časa, da se osredotoči na vsebinsko delo.

(2) Odprt dostop do sodne prakse v Romuniji. Ministrstvo za pravosodje in sodišča objavljajo informacije, ki jih stranke potrebujejo, da lahko spremljajo svoje zadeve na sodišču (imena strank, datume obravnav, predmet in povzetek odločitve). Leta 2015 je fundacija romunskega inštituta za pravne informacije (fundacija RoLII) uvedla nov portal, ki zagotavlja dostop javnosti do celotnega besedila vseh sodnih odločb na vseh

stopnjah. Zajema vse faze postopka, vključno s tistimi, zoper katere je še mogoča pritožba, hkrati pa se spoštuje pravica do zasebnosti.

(3) Portal sodnih e-storitev v Latviji. Da bi se izboljšalo obveščanje javnosti in podjetij o sodnih storitvah, portal nacionalnih sodišč (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) zdaj zagotavlja prijaznejši uporabniški vmesnik z elektronskimi storitvami in posodobljenimi informacijami o sodiščih. Med izboljšavami so:

- platforma za spletno predložitev vlog sodišču;
- spletno izpolnjevanje in predložitev obrazcev;
- spletno spremljanje sodnih postopkov;
- elektronsko vročanje in
- koledar, iz katerega je razvidna razpoložljivost odvetnikov in tožilcev.

Kot celota ta orodja sodnemu sistemu omogočajo, da se zmanjša število prekinjenih zadev in zagotovijo hitrejša sojenja, vključno z nemotenim potekom čezmejnih postopkov.

Datum: 9. november 2017

---

³¹ Uredba (EU) št. 1303/2013 z dne 20. decembra 2013.

³² [Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners](#) (Kakovost javne uprave – Zbirka orodij za strokovnjake), Evropska komisija, 2017.

5. UPORABNI VIRI

- Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2017 – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, COM(2017) 167 final
http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_sl.htm
- Quality of Public Administration — A Toolbox for Practitioners (Kakovost javne uprave – zbirka orodij za strokovnjake), Evropska komisija (2017)
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>